

ХАРАКТЕРИСТИКИ И ВИДОВЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ОБЕКТИ

чл. 3, ал. 2, чл. 123, § 1, т. 17- т. 31 от Закон за туризма и чл. 3 и чл. 4 от Наредбата за изискванията към категоризираните места за настаняване и заведения за хранене и развлечения

Типовете места за настаняване, определени по класове, са:

1. **клас „А“** – хотели, мотели, апартаментни туристически комплекси, вилни селища, туристически селища и вили;
2. **клас „Б“** – семейни хотели, хостели, пансиони, почивни станции, къщи за гости, бунгала и къмпинги.
3. **клас „В“** – стаи за гости и апартаменти за гости

МЕСТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ

клас „А“

чл. 3, ал. 2, чл. 123, ал. 1, т. 1, ал. 2, т. 1 и ал. 4, § 1, т. 17, т. 18, т. 19, т. 20, т. 21 и т. 22 от Закона за туризма

1. **"Хотел"** е сграда или функционално свързани сгради с минимум 15 стаи за настаняване, в която се предлагат основни и допълнителни туристически услуги, свързани с пребиваването на туристите. За хотели, изградени преди 1 юни 2003 г., и за хотели в населени места или в части от тях с историческо, археологическо, етнографско или архитектурно значение се допуска броят на стаите да е по-малък с 20 на сто. Хотелът разполага поне с едно заведение за хранене и развлечения.

Видове хотели:

1. според периода на експлоатация:
 - а) целогодишни;
 - б) сезонни;
2. според териториалното си разположение:
 - а) морски;
 - б) планински;
 - в) градски;
 - г) извънградски.
3. според предназначението и функциите им:
 - а) апартаментен (студиен) хотел – хотел, който се състои от апартаменти и/или от студиа със съоръжения и обзавеждане за съхраняване, подготовка и консумация на храна;
 - б) хотел резиденс – хотел с най-висок комфорт и нетрадиционно обзавеждане; само категория „пет звезди“ независимо от капацитета, изграден при пълна свобода на проектиране и архитектурно-творчески решения на външната конструкция и фасадата на хотела (резиденции, старинни сгради, сгради – паметници на културата);
 - в) бизнес хотел – хотел с категория „четири звезди“ или „пет звезди“, в който са осигурени необходимите условия за провеждане на работни срещи, конференции, конгреси, семинари и др.;
 - г) балнеохотел – хотел с прилежащ, сертифициран по реда на наредбата по чл. 138, ал. 3 ЗТ „балнеолечебен“ (медикъл СПА) център;
 - д) СПА хотел – хотел с прилежащ, сертифициран по реда на наредбата по чл. 138, ал. 3 ЗТ „СПА“ център;
 - е) уелнес хотел – хотел с прилежащ, сертифициран по реда на наредбата по чл. 138, ал. 3 ЗТ „уелнес“ център.
 - ж) таласотерапевтичен хотел – хотел със сертифициран таласотерапевтичен център по реда на наредбата по чл. 128, ал. 2

КАТЕГОРИЯ : 1, 2, 3, 4 и 5 звезди

В Общината се категоризират : **хотел 1 и 2 звезди + прилежащи ЗХР (с допустима разлика от 1*)**

В Министерство на туризма се категоризират : **хотел 3, 4 и 5 звезди + прилежащи ЗХР**

2. **"Мотел"** е вид крайпътен хотел за пребиваване и обслужване на автотуристи, разположен извън населено място, до активен транспортен възел или автомагистрала. Мотелът разполага поне с едно заведение за хранене и развлечения..

КАТЕГОРИЯ : 1, 2, 3 звезди

В Общината се категоризират : **мотел 1, 2 и 3 звезди + прилежащи ЗХР (с допустима разлика от 1*)**

3. **"Апартаментен туристически комплекс"** е:

а) жилищна сграда от апартаменти/студиа или апартаменти/студиа и стаи, които се предоставят на туристи за нощувка от компания за хотелски мениджмънт, или

б) самостоятелна териториално обособена група от сгради с апартаменти/студиа или апартаменти/студиа и стаи с изградена обща инженерна и туристическа инфраструктура, където се предлагат основни и допълнителни туристически услуги, или

в) самостоятелна териториално обособена група от апартаментен хотел/и и нискоетажни масивни сгради от апартаменти/студиа или апартаменти/студиа и стаи с изградена обща инженерна и туристическа инфраструктура, където се предлагат основни и допълнителни туристически услуги.

Апартаментният туристически комплекс, независимо от броя и вида на сградите, получава единна, обща категория за комплекса, като разлика в категорията на различните обекти в комплекса не се допуска. Апартаментният туристически комплекс разполага поне с едно заведение за хранене.

КАТЕГОРИЯ : 2, 3, 4 и 5 звезди

В Министерство на туризма се категоризират : **Апартаментен тур. комплекс 2, 3,4 и 5 звезди + прилежащи ЗХР**

4. **"Вилно селище"** е самостоятелна териториално обособена група от нискоетажни масивни вили с изградена обща инженерна и туристическа инфраструктура, в която се предлагат основни и разнообразни допълнителни туристически услуги.

Обособява се от най-малко 5 вили и има поне едно заведение за хранене и развлечения.

КАТЕГОРИЯ : 3, 4 и 5 звезди

В Министерство на туризма се категоризират : **Вилно селище 3, 4 и 5 звезди + прилежащи ЗХР**

5. **"Туристическо селище"** е самостоятелна териториално обособена група от места за настаняване с изградена обща инженерна и туристическа инфраструктура, където се предлагат основни и разнообразни допълнителни туристически услуги.

Обособява се от най - малко 5 места за настаняване и има поне едно заведение за хранене и развлечения

КАТЕГОРИЯ : 2, 3 и 4 звезди

В Министерство на туризма се категоризират : **Туристическо селище 2, 3 и 4 звезди + прилежащи ЗХР**

6. **"Вила"** масивна сграда с ниска етажност, притежаваща минимум: преддверие, хол, две спални, кухненски бокс, трапезария, санитарен възел, тераса и места за паркиране.

КАТЕГОРИЯ : 3, 4 и 5 звезди

В Министерство на туризма се категоризират : **Вила 3, 4 и 5 звезди**

МЕСТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ

клас „Б“

чл.3, ал. 2, чл.123, ал.1, т. 2, ал. 3, § 1, т. 23, т.24, т.25, т. 26, т. 27, т. 30 и т.31 от Закона за туризма

1. **"Семеен хотел"** е сграда в архитектурен стил, съответстващ на облика на селището и/или обвързан с историята му, с капацитет от 5 до 20 стаи за настаняване на туристи, в която се извършва хотелиерска дейност. Обектът се стопанисва от домакини или от нает персонал, които предоставят персонално обслужване на гостите.

Семейният хотел има поне едно заведение за хранене и развлечения.

КАТЕГОРИЯ : 1, 2 и 3 звезди

В Общината се категоризират : **хотел 1, 2 и 3 звезди + прилежащи ЗХР (с допустима разлика от 1*)**

2. **"Хостел"** е сграда за нискобюджетно настаняване, която е функционално обособена като общежитие със самостоятелни стаи и/или общи спални помещения - мъжки, женски и/или смесени. Споделено се ползват санитарен възел, всекидневна, обзаведена кухня с трапезария.

КАТЕГОРИЯ : 1, 2 и 3 звезди

В Общината се категоризират : **хостел 1, 2 и 3 звезди**

3. **"Пансион"** е сграда, в която настаняването обикновено е за по-продължителен период от време, обзаведена с най-необходимите мебелировка, съоръжения, съдове и прибори за ползване и самостоятелно обслужване.

КАТЕГОРИЯ : 1 и 2 звезди

В Общината се категоризират : **пансион 1 и 2 звезди**

4. **"Почивна станция"** е самостоятелно място за настаняване с преобладаващи социални функции и с инфраструктура, предлагаща здравни, балнеоложки, спортни и други услуги. Почивната станция има поне едно заведение за хранене и развлечения.

КАТЕГОРИЯ : 1, 2 и 3 звезди

В Общината се категоризират : **почивна станция 1, 2 и 3 звезди + прилежащи ЗХР** (с допустима разлика от 1*)

5. **"Къща за гости"** е жилищна сграда с ниска етажност в архитектурен стил, съответстващ на облика на селището и/или е обвързан с неговата история, която разполага с максимум 10 стаи за настаняване. Гостите ползват общи помещения, като: всекидневна, обзаведена кухня, трапезария или място за хранене и място за отдих в двора. Обектът се стопанисва от домакини, които живеят в същата сграда или в съседство и се грижат за обслужването и изхранването (минимум закуска) на гостите в условия, близки до домашните.

КАТЕГОРИЯ : 1, 2 и 3 звезди

В Общината се категоризират : **къща за гости 1, 2 и 3 звезди**

6. **"Бунгало"** е място за настаняване, изградено от строителни конструкции за сезонна или целогодишна експлоатация, със санитарен възел, без задължително изискване за кухненски бокс.

КАТЕГОРИЯ : 1, 2 и 3 звезди

В Общината се категоризират : **бунгало 1, 2 и 3 звезди**

7. **"Къмпинг"** е охраняван терен със съответната инфраструктура и с необходимите условия за пребиваване на туристи със собствена или наета палатка или каравана, както и за паркиране на автомобили и предлагане на туристически услуги. На територията на къмпинга може да се разполагат бунгала, каравани (временно стационарно подвижно (колесно) място за настаняване без задължително изискване за кухненски бокс и санитарен възел), други места за настаняване, хранене и търговия.

КАТЕГОРИЯ : 1, 2 и 3 звезди

В Общината се категоризират : **къмпинг 1, 2 и 3 звезди**

МЕСТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ**клас „В“**

чл. 3, ал. 2, чл.123, ал.1, т. 3, § 1, т. 28 и т. 29 от Закона за туризма

"Стаи за гости" са до 5 стаи – самостоятелни или в апартаменти, в една сграда, предоставяни на туриста за нощувка.

**РЕГИСТРАЦИЯ (чл.128, ал. 2 от ЗТ) В ОБЩИНАТА ЧРЕЗ ВПИСВАНЕ
В НАЦИОНАЛНИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ РЕГИСТЪР**

"Апартаменти за гости" са самостоятелни апартаменти в една жилищна сграда, предоставяни на туриста за нощувка.

**РЕГИСТРАЦИЯ (чл.128, ал. 2 от ЗТ) В ОБЩИНАТА ЧРЕЗ ВПИСВАНЕ
В НАЦИОНАЛНИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ РЕГИСТЪР**

ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ХРАНЕНЕ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ

чл.3, ал. 2, чл. 124, ал. 1 от Закона за туризма

Самостоятелни ЗХР:

В Общината се категоризират: 1*, 2* и 3*

В Министерството на туризма се категоризират: 4* и 5*

Прилежащи ЗХР към места за настаняване - с допустима разлика в категорията не повече от една звезда, съгласно чл.128, ал.1 от Закона за туризма и чл.13, ал.3 от Наредбата за изискванията към категоризираните МН и ЗХР.

Типове заведения за хранене и развлечения

Чл.124, § 1, т. 33, т. 34, т. 35 и т. 36 от Закона за туризма
Чл. 5 от Наредбата за изискванията към категоризираните МН и ЗХР

(самостоятелни и прилежащи към места за настаняване) са:

1. Ресторанти:

„ресторант“ е заведение, в което се предлагат кухненска и сладкарска продукция, алкохолни и безалкохолни напитки. Обслужването на клиентите е с квалифицирани сервитьори с използване на специфични форми на сервиране.

2. Заведения за бързо обслужване:

„заведение за бързо обслужване“ е заведение, в което се предлага ограничен типизиран асортимент от кулинарна продукция и/или готови пакетирани стоки, десерти, напитки – безалкохолни и алкохолни. Има висока пропускателна способност. Самообслужването е основна форма на обслужване.

3. Питейни заведения:

„питейно заведение“ е заведение, в което се предлага богат асортимент от алкохолни и безалкохолни напитки и закуски към тях

4. Кафе-сладкарници:

„кафе-сладкарница“ е заведение за допълнително хранене, в което се предлагат сладкарска продукция, сладоледи, тестени изделия, безалкохолни и алкохолни напитки;

5. Барове:

„бар“ е заведение, в което се предлагат богат асортимент алкохолни и безалкохолни напитки, коктейли, топли напитки, ядки, сладкарски изделия, ограничен асортимент, кулинарна продукция

ВИДОВЕ РЕСТОРАНТИ

Категории: 1*, 2*, 3*, 4* и 5*

Чл. 124, ал. 3 от Закона за туризма, чл. 6 от Наредбата за изискванията към категоризираните МН и ЗХР

1. Класически ресторант: предлага широко разнообразие от пригответени на място многокомпонентни кулинарни изделия и специалитети, сладкарски изделия, десерти, хляб, хлебни и тестени изделия, топли напитки, сокове, готови за консумация безалкохолни и алкохолни напитки и създава условия за хранене и развлечения;

2. Специализиран ресторант:

а) за риба, птици, дивеч или друго: предлага асортимент, базиран на даден основен продукт – риба, рибни продукти и други морски продукти; птиче месо; дивечово месо или друго;

б) за барбекю, грил или скара: предлага асортимент, базиран на печени меса на скара или на плоча;

в) ресторант - пицария: предлага кухненска продукция и разнообразен асортимент от различни видове хлебни и тестени изделия – пици, спагети, лазаня, макарони; салати, сосове, кухненски десерти, малотрайни и трайни сладкарски изделия, пригответени на място, и др., както и приготвя за консумация алкохолни и безалкохолни напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, пиво и вина;

3. Ресторант с национална кухня:

* **ресторант с българска кухня:** предлага предимно българска национална и регионална кухня и напитки – **механа, гостилница, битова къща, ханче и др.;**

* **ресторант с чуждестранна кухня:** предлага френска, италианска, китайска, японска и друга кухня; асортиментът се базира на съответните национални кухни и напитки;

4. Ресторант – клуб: заведение за клиенти с определени интереси;

КАТЕГОРИЯ : 3* , 4* и 5*

5. Атракционно - тематичен ресторант: предлага подходящ асортимент от ястия, напитки и/или артистично-музикална програма, с характерен архитектурен вътрешен и външен облик (**шатри, кошари, колиби, фрегати и др.**).

ВИДОВЕ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА БЪРЗО ОБСЛУЖВАНЕ:

Категории: 1*, 2* и 3*

Чл. 124, ал.4 от Закона за туризма, чл. 7 от Наредбата за изискванията към категоризираните МН и ЗХР

1. снек - бар: предлага асортимент от ястия и специалитети, пригответени на скара или плоча, аламинути, салати, супи; готови трайни и малотрайни сладкарски изделия, сладолед; топли напитки, натурални минерални, изворни и

трапезни води, готови за консумация алкохолни и безалкохолни напитки и пиво; кухненската продукция се приготвя пред клиента и се предлага от барплот;

2. бистро: предлага ограничена кухненска продукция от готови за консумация храни в консервиран, замразен, концентриран или изсушен вид; липсва процесът на подготовка на храната в обекта; картменюто включва топли напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, готови за консумация алкохолни и безалкохолни напитки и пиво;

3. бързо хранене: предлага сандвичи с колбаси, сирена, комбинирани, сандвичи, комбинирани с пресни зеленчуци, хамбургери, пържени картофи, скара от месни полуфабрикати, сосове, салати, готови тестени изделия, сладкарски изделия, захарни и шоколадови изделия, сладолед, топли напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, готови за консумация безалкохолни напитки и пиво;

4. закувалня: предлага разнообразен асортимент, посочен в някоя от изброените групи:

а) супи, салати, чорби и ястия от субпродукти;

б) аламинуты, приготвени на скара – кюфтета, кебапчета, карначета, шишчета и др., салати; картменюто включва топли напитки, млечни напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, готови за консумация безалкохолни напитки, пиво и ограничен набор от алкохолни напитки.

ВИДОВЕ ПИТЕЙНИ ЗАВЕДЕНИЯ:

Категории: 1*, 2*, 3* и 4*

Чл. 124, ал.5 от Закона за туризма, чл. 8 от Наредбата за изискванията към категоризираните МН и ЗХР

1. кафе-аперитив: предлага богат асортимент от готови за консумация алкохолни и безалкохолни напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води; ограничен асортимент кулинарна продукция – салати, студени мезета, пържени картофи, месни полуфабрикати на скара, сандвичи, хамбургери, захарни и шоколадови изделия, ядкови плодове, сладолед;

2. винарна: предлага богат асортимент от преобладаващо наливни и бутилирани вина, готови за консумация алкохолни и безалкохолни напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, подходяща кухненска продукция и мезета; може да има условия за дегустация;

3. пивница (кръчма): предлага разливни и бутилирани алкохолни и безалкохолни напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, топли напитки, салати, студени мезета, ядки, захарни и шоколадови изделия;

4. бирария: предлага разнообразен асортимент от наливно и бутилирано пиво, салати, студени мезета, пържени картофи, месни полуфабрикати на скара, топли напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, готови за консумация безалкохолни и алкохолни напитки.

ВИДОВЕ КАФЕ - СЛАДКАРНИЦИ:

Категории: 1*, 2*, 3*, 4* и 5*

Чл. 124, ал. 6 от Закона за туризма, чл. 9 от Наредбата за изискванията към категоризираните МН и ЗХР

1. кафе-сладкарница: предлага малотрайни и трайни сладкарски изделия, захарни и шоколадови изделия, сандвичи, хамбургери, тестени закуски, сладолед, топли напитки, коктейли, натурални минерални, изворни и трапезни води, пиво, готови за консумация безалкохолни и алкохолни напитки;

2. сладкарница: предлага малотрайни и трайни сладкарски изделия, захарни и шоколадови изделия, тестени закуски, сандвичи, сладолед, топли напитки, млечни напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води и готови за консумация безалкохолни напитки;

3. сладоледен салон: предлага преобладаващ асортимент от разнообразни сладоледи на млечна, фруктова, сметанова и друга основа, сладоледени специалитети, сладоледени торти, пасти, шейкове, айскафе и др.;

4. кафене: предлага топли напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, готови за консумация алкохолни и безалкохолни напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, малотрайни и трайни сладкарски изделия, захарни и шоколадови изделия, тестени закуски, ядкови плодове;

5. кафе - клуб: предлага топли напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, готови за консумация безалкохолни и алкохолни напитки, захарни и шоколадови изделия, ядкови плодове за клиенти с определени интереси (интернет, изкуство, игри и др.);

6. кафетерия: предлага разнообразни топли напитки, готови за консумация безалкохолни напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, закуски, тестени, захарни и шоколадови изделия;

7. чайна: предлага топли тонизиращи и слабоалкохолни напитки (чай, билкови отвари, кафе, горещ шоколад, какао, грог, пунш, греяни вина и др.) и закуски.

ВИДОВЕ БАРОВЕ:

Категории: 1*, 2*, 3*, 4* и 5*

Чл.124, ал.7 от Закона за туризма и чл.10 от Наредбата за изискванията към категоризираните МН и ЗХР

1. коктейл - бар: предлага богат асортимент предимно от готови за консумация алкохолни и безалкохолни напитки и коктейли, натурални минерални, изворни и трапезни води, ядкови плодове, сладкарска продукция и захарни изделия;

2. кафе-бар: предлага различни видове кафе, готови за консумация безалкохолни и алкохолни напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, плодове и др.;

3. бар-конгресен център: предлага асортимент, предназначен за обслужване на конгресни прояви;

4. бар-спортен център (-басейн, -тенис, -фитнес, -боулинг и др.): предлага тонизиращи напитки, алкохолни напитки, сокове, нектари, безалкохолни коктейли и напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води и др.;

5. бар-фойе (лоби бар): предлага готови за консумация алкохолни и безалкохолни напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, коктейли, закуски, десерти, ядкови плодове и др.; разположен в непосредствена близост до фойето на места за настаняване;

6. дискотека: предлага готови за консумация алкохолни и безалкохолни напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, коктейли, ядкови плодове, топли напитки, сандвичи и хамбургери, захарни и шоколадови изделия; заведение предимно за танцуване с дансинг и плотове в търговската зала и ограничен брой места за сядане;

7. бар-клуб: предлага готови за консумация алкохолни и безалкохолни напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, кухненска и сладкарска продукция и др.; заведение с музикално-артистична програма за клиенти с определени интереси;

8. пиано-бар: предлага готови за консумация алкохолни и безалкохолни напитки, натурални минерални, изворни и трапезни води, коктейли, топли напитки, ядкови плодове, захарни и шоколадови изделия; заведение с тихо музициране;

9. бар-казино: заведение с барово обслужване в казино зала;

10. бар-вариете: луксозно заведение с барово обслужване и с музикално-артистична програма;

11. нощен бар: заведение с барово обслужване и с нощен режим на работа.

ЕДИНИЦИ, ВКЛЮЧЕНИ В КАПАЦИТЕТА НА МЕСТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ:

1. Стая: състои се от антре, помещение за нощуване и санитарен възел. Видове:

а) единична стая – стая с обзавеждане и оборудване, предназначено за ползване от едно лице;

б) двойна стая – стая с обзавеждане и оборудване, предназначено за ползване от две лица.

2. Апартамент в хотел: състои се от антре, спалня/спални, дневна или хол и санитарен възел.

3. Апартамент в апартаментен хотел: състои се от антре, спалня/спални, дневна, кухня или кухненски бокс, кът за хранене и/или столова, както и санитарен възел. Видове: едностайни, двустайни, тристайни, четиристайни.

4. Студио: състои се от едно помещение с антре и с части от помещението, предназначени и обзаведени за нощуване, както и дневна зона, кът за хранене и/или кухненски бокс и санитарен възел.

ЗАКОН ЗА ТУРИЗМА

Чл. 120. Не подлежат на категоризиране по този закон:

1. заведения за хранене и развлечения, разположени в учебни и лечебни заведения, както и във ведомства и предприятия, предназначени за ползване само от техни служители и за които няма осигурен свободен достъп за външни посетители;

2. заведения за бързо обслужване (бистро, снек-бар, закувалня и бързо хранене), чийто капацитет е до 12 места за сядане, или обособени до 12 места за сядане части от търговски обекти;

3. обособени като места за хранене части от помещения или дворове на категоризирани къщи за гости, стаи за гости и хостели, където се предлага домашно приготвена храна само на гостите, вписани в регистъра на настанените туристи на съответния обект;

4. ловните бази по Закона за лова и опазване на дивеча: ловна резиденция, ловен дом, ловна хижа и ловен заслон.

Чл. 121. (3) На място за настаняване може да бъде определена само една категория, независимо от броя на сградите, които го образуват, и капацитета му.

(4) Заведенията за хранене и развлечения, прилежащи към местата за настаняване, може да получат категория, различна от тази на мястото за настаняване, като разликата между тях е не повече от една звезда.

(5) Изискванията към категоризираните места за настаняване и заведенията за хранене и развлечения, редът за определяне на категория, както и условията и реда за регистриране на стаи за гости и апартаменти за гости се определят с наредба, приета от Министерския съвет.